

Welzijnsbezoeken Kaag en Braassem

2009 - 2013

AFRONDING EN INFORMATIE	Vragenlijst Welzijnsbezoek
FINANCIEN	Vragenlijst Welzijnsbezoek
TIJDSBESTEDING EN CONTACTEN	Vragenlijst Welzijnsbezoek
HULP- EN DIENSTVERLENING	Vragenlijst Welzijnsbezoek
MOBILITEIT	Vragenlijst Welzijnsbezoek
GEZONDHEID	Vragenlijst Welzijnsbezoek
WONEN	Vragenlijst Welzijnsbezoek
ALGEMENE GEDE	Vragenlijst Welzijnsbezoek

Tot stand gebracht door Stichting Welzijn Ouderen

Stichting Welzijn Ouderen

Welzijnsbezoeken Kaag en Braassem 2009 - 2013

Colofon

Samenstelling	:	Rettie Bentvelsen
Review	:	Riekie Brunt
Vormgeving	:	R. Bentvelsen F. Kuiper
Uitgave	:	Stichting Welzijn Ouderen De Spil Oude Wetering Oktober 2013
In samenwerking met :		STIWO Stichting Welzijn Ouderen Hoogmade-Woubrugge STIWO Stichting Welzijn Ouderen Leimuiden-Rijnsaterwoude Gemeente Kaag en Braassem

INHOUDSOPGAVE

0.	INLEIDING	6
1.	WERKWIJZE.....	7
1.1	DE DOELSTELLING VAN DE WELZIJSBEZOEKEN.....	7
1.2	HOE WERKT HET PROJECT WELZIJSBEZOEK.....	7
1.3	DE VRIJWILLIGERS.....	8
1.4	DE VRAGENLIJST	8
1.5	PRIVACY	9
1.6	RESPONS.....	9
2.	RESULTATEN WELZIJNBEZOEKEN KAAG EN BRAASSEM 2009-2013.....	11
2.1	ALGEMEEN	11
2.2	WONEN	11
2.3	GEZONDHEID	13
2.4	MOBILITEIT	13
2.5	HULP-EN DIENSTVERLENING	15
2.6	TIJDSBESTEDING EN CONTACTEN.....	16
2.7	FINANCIEËN	19
2.8	AFRONDING EN INFORMATIE	21
3.	TOELICHTING BIJ DE RESULTATEN.....	22
3.1	WONEN	22
3.2	GEZONDHEID	22
3.3	MOBILITEIT	23
3.4	HULP- EN DIENSTVERLENING.....	23
3.5	TIJDSBESTEDING EN CONTACTEN.....	24
3.6	FINANCIËN.....	24
4.	VERVOLGCONTACTEN	26
5.	VERGELIJKING	27
6.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	29
6.1	WONEN	29
6.2	GEZONDHEID	29
6.3	MOBILITEIT	30
6.4	HULP EN DIENSTVERLENING	30
6.5	TIJDSBESTEDING EN CONTACTEN.....	30
6.6	FINANCIËN.....	31
6.7	ALGEMENE CONCLUSIE	31
6.8	WAT IS ER GEDAAN MET DE AANBEVELINGEN UIT HET VERSLAG 2006-2008.....	32
7.	ZIJN DE DOELSTELLINGEN BEREIKT ?.....	33

8.	TOT SLOT.....	33
9.	REFERENTIES.....	34
10.	BIJLAGEN:.....	35
10.1	BIJLAGE 1 KERNEN	35
10.2	BIJLAGE 2 UITNODIGINGSBRIEF VOOR EEN WELZIJSBEZOEK	37
10.3	BIJLAGE 3 TELEFOONKAART.....	38

0. INLEIDING

De gemeente Kaag en Braassem heeft doelstellingen geformuleerd voor het ouderenbeleid op het gebied van participatie, gezondheid, informatie en advies en inkomen.

De belangrijkste doelstelling is ervoor te zorgen dat de ouderen zolang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en functioneren.

Mede door middel van de welzijnsbezoeken bij 75-plussers, wordt er naar gestreefd ouderen op de hoogte te brengen van regelingen en voorzieningen, waar een beroep op kan worden gedaan.

In dit verslag worden de resultaten van de welzijnsbezoeken in de gemeente Kaag en Braassem weergegeven, die in de periode 2009-2013 plaatsvonden. Het betreft de ouderen die voor 1 januari 2013 de leeftijd van 75 jaar of ouder bereikt hebben.

Deze huisbezoeken zijn het vervolg op de welzijnsbezoeken, die door de toenmalige ouderenadviseur Coby de Koning in 2006 zijn opgestart in de voormalige gemeente Alkemade. Het verslag Welzijnsbezoeken Alkemade 2006-2008 is onder andere als bron gebruikt voor de Nota preventief Ouderenbeleid Gemeente Kaag en Braassem 2011-2015.

Onder verantwoordelijkheid van de Stichting Welzijn Ouderen De Spil, in samenwerking met de STIWO's Hoogmade-Woubrugge en Leimuider-Rijnsaterwoude, loopt sinds september 2009 het huidige project welzijnsbezoeken 75+ in de gemeente Kaag en Braassem.

Hierbij een woord van dank aan de vrijwilligers, Willy, Joke, Suze, Koos, Riet, Cokkie, Tonny, Margreet, Els, Mirjam, Joke, Joost, Dick, Genia, Mieke, Sonja, Magda, Laura, Els, Ria, Piet, Karen, Miriam en Ans. Zij hebben zich met veel enthousiasme en motivatie ingezet voor het welzijnsbezoek. Zonder hun grote betrokkenheid bij het afleggen van de huisbezoeken en het invoeren van de gegevens zou dit verslag niet tot stand zijn gekomen

1. WERKWIJZE

1.1 De doelstelling van de welzijnsbezoeken.

De doelstelling van het project "Welzijnsbezoek bij 75-plussers" is tweeledig:

1. Het geven van informatie over diverse voorzieningen en regelingen.
2. Het signaleren van individuele en collectieve problemen, wensen en klachten.

Een welzijnsbezoek biedt de ouderen van Kaag en Braassem de gelegenheid om kennis te nemen van de mogelijkheden die er zijn om informatie, advies of hulp te krijgen. Een welzijnsbezoek kan ook voordelen bieden aan vitale ouderen, zoals nieuwe inzichten verschaffen die ze in de toekomst kunnen gebruiken.

Uit eerder uitgevoerde huisbezoekprojecten, elders in het land, is gebleken dat ouderen met regelmaat onvoldoende op de hoogte zijn van het voor hen bestemde aanbod aan hulp en voorzieningen. Isolement onder ouderen is mede hierdoor een veelvoorkomend gegeven. Het welzijnsbezoek kan preventief werken.

Ook voor de gemeente Kaag en Braassem is het welzijnsbezoek belangrijk. Naast de informatie die tijdens dit bezoek gegeven wordt, signaleren de welzijnsbezoekers problemen en horen waar de 75-plussers in deze gemeente behoefte aan hebben. Individuele en collectieve problemen en wensen worden gehoord.

Indien de oudere dit wenst worden problemen direct voorgelegd aan de ouderenadviseur.

Het aanbod van De Spil, de STIWO's en het beleid van de gemeente Kaag en Braassem kan aangepast worden aan de behoeften van senioren.

1.2 Hoe werkt het project welzijnsbezoek

Per geboortjaar worden de 75- plussers van de gemeente Kaag en Braassem aangeschreven. Gestart is met de oudste groep bewoners van alle kernen van de gemeente. Zie bijlage 1.

Ze ontvangen een brief en een informatieve folder waarin het doel van het bezoek wordt uitgelegd. Zie bijlage 2.

Door middel van het terugsturen van een antwoordkaart kan de oudere aangeven geen prijs te stellen op het eenmalig bezoek. Deze adressen worden dan ook niet benaderd door de vrijwilligers van De Spil.

De adressen waar geen afmelding van is ontvangen, worden verdeeld onder de bezoekvrijwilligers. Zij leggen vervolgens contact met de 75-plussers om een afspraak voor een huisbezoek te maken.

Tijdens het huisbezoek, dat gemiddeld anderhalf uur in beslag neemt, loopt de vrijwilliger een vragenlijst door waarin verschillende thema's aan bod komen. (Zie 1.4) Desgewenst laat de vrijwilliger informatiefolders achter bij de bezochte oudere. Ook krijgt de bezochte 75-plusser een telefoonkaart met daarop de voor oudere belangrijke telefoonnummers. Zie bijlage 3

De bezoekvrijwilliger schrijft naderhand een samenvatting van het bezoek en bespreekt het gesprek en de ingevulde vragenlijst met de ouderenadviseur.

Als de oudere tijdens het interview heeft aangegeven prijs te stellen op contact met de ouderenadviseur zal deze de oudere benaderen en zo nodig een afspraak maken

en een hulpverleningstraject opstarten. Kan er geen directe oplossing worden geboden, dan wordt er gericht doorverwezen naar een hulpverlenende instelling of instantie.

1.3 De vrijwilligers

In de periode 2009 – 2013 hebben in totaal 24 gemotiveerde en enthousiaste vrijwilligers bezoeken afgelegd voor het project welzijnsbezoek.

Nadat zij zich als vrijwilliger aangemeld hebben, volgt een gesprek met een van de ouderenadviseurs van De Spil om te bekijken of iemand geschikt is als bezoeker-vrijwilliger. Alle nieuwe vrijwilligers wordt de mogelijkheid geboden deel te nemen aan een eendaagse training.

Tijdens de training, waarin theorie en praktijkoefeningen elkaar afwisselen, komen de volgende onderwerpen aan bod:

- De doelen van het bezoekproject
- Taken en grenzen van de ouderenbezoeker
- Visie op het ouder worden en de doelgroep
- Signaleren en doorverwijzen
- Communicatie: luisteren en vragen
- Verbale- en non-verbale communicatie
- Wat betekent het om met een vragenlijst te werken
- Opbellen en binnenkomen
- Fases in het bezoek

Voordat de vrijwilligers zelfstandig huisbezoeken afleggen, gaan ze eerst een paar keer mee met een ervaren vrijwilliger.

Regelmatig wordt er door de ouderenadviseurs een bijeenkomst georganiseerd voor de vrijwilligers welzijnsbezoek. Hier worden de adressen, die bezocht gaan worden, verdeeld. Tevens is dit overleg bedoeld voor het uitwisselen van ervaringen. Verder zijn er voor de vrijwilligers scholingsbijeenkomsten geweest met de thema's: wijzigingen in de sociale kaart, signaleren van huiselijk geweld, mantelzorg-ondersteuning, vrijwillige terminale thuiszorg en wijzigingen m.b.t.de kanteling in de WMO.

1.4 De vragenlijst

De vragenlijst is ontwikkeld door alle coördinatoren welzijnsbezoek uit de Leidse Regio. Meestal is dit een ouderenadviseur. In april 2008 is de vragenlijst aangepast. Verouderde vragen zijn van de lijst verwijderd en actuele vragen toegevoegd. Ook de wijze van vraagstelling is verbeterd.

De onderwerpen die in de vragenlijst aan bod komen zijn:

- Algemene gegevens
- Wonen
- Gezondheid
- Mobiliteit
- Hulp- en dienstverlening
- Tijdsbesteding en contacten
- Financiën
- Afronding en informatie

De vragenlijst is zo ontworpen dat er eventueel van het ene onderwerp naar het andere onderwerp kan worden overgegaan. Niet het beantwoorden van de vragen staat centraal, maar een gesprek over de genoemde onderwerpen, waarbij de ouderen zijn verhaal kan doen en eventuele problemen kan aangeven.

Voor het invoeren van de gegevens uit de vragenlijsten is een Excel programma ontwikkeld. Alle antwoorden worden anoniem in dit programma verwerkt. Het is mogelijk om met dit programma bepaalde tendensen te constateren, die dorpskern gebonden zijn of met bepaalde doelgroepen, zoals leeftijd of alleenstaanden, te maken hebben.

1.5 Privacy

De gemeente Kaag en Braassem en de ouderenorganisaties hechten veel waarde aan het waarborgen van de privacy van de ondervraagde ouderen. Het gaat immers om persoonlijke gegevens. De vrijwilligers ondertekenen daarom voordat zij op huisbezoek gaan het privacyprotocol.

De 75-plussers worden door De Spil aangeschreven. De gemeente Kaag en Braassem verstrekt hiervoor de benodigde adressen.

Voordat de vrijwilliger met het interview begint stelt deze de oudere op de hoogte van de wijze waarop er met de verkregen antwoorden wordt omgegaan. De lijsten worden ingezien door de ouderenadviseur van De Spil. Vervolgens worden de antwoorden zonder persoonsgegevens door een welzijnsbezoekvrijwilliger in het registratieprogramma ingevoerd. Het blad van de vragenlijst, waarop persoonsgegevens staan vermeld, wordt vernietigd.

De ouderenadviseur benadert alleen de 75-plussers, die zelf aangegeven hebben dit op prijs te stellen.

1.6 Respons

In de gemeente Kaag en Braassem hebben in de periode van juni 2009 t/m juni 2013 in totaal 1866 zelfstandig wonende senioren van 75 jaar en ouder een brief ontvangen met het aanbod voor een welzijnsbezoek door een vrijwilliger van De Spil. Ouderen die in een verzorgingshuis of verpleeghuis verblijven vallen buiten het bereik van dit rapport.

In totaal hebben 342 ouderen (18%) met een antwoordkaart gereageerd geen gebruik te willen maken van het welzijnsbezoek. Ook tijdens het maken van de afspraak voor het huisbezoek gaven 373 ouderen (20%) aan hier alsnog geen gebruik van te maken.

Interessant is waarom iemand nee heeft gezegd tegen dit bezoek. Ouderen geven aan geen behoefte aan het welzijnsbezoek te hebben omdat:

- zij het niet nodig vinden
- zij nog goed gezond zijn
- zij zelf goed de weg naar de voorzieningen kennen
- al gebruik maken van thuiszorg of mantelzorg
- voldoende informatie hebben.

Maar ook wordt er aangegeven dat iemand bezoek niet op prijs stelt omdat er sprake is van ziekte (bijvoorbeeld: de aangeschreven oudere lijdt aan dementie) of er is sprake van een opname in een ziekenhuis, verzorgings- of verpleeghuis.

Sommige ouderen hebben als echtpaar meegedaan, waardoor zij niet aangeschreven zijn, in de groep van hun geboortjaar.

Uiteindelijk hebben 1151 personen meegedaan met het welzijnsbezoek. Dit is 62% van het aantal mensen dat aangeschreven is.

Van deze groep senioren zijn 187 personen (16%) 85 jaar en ouder.

Uit de bezoeken zijn voor het merendeel problemen gesignaleerd op het gebied van gezondheid en mobiliteit. Er zijn 149 (13%) ouderen, die aangegeven hebben, dat zij na het bezoek contact met de ouderenadviseur wilden hebben.

De respons in de verschillende kernen ziet er als volgt uit:

	Deelname Welzijnsbezoek	Percentage van het totaal
Totaal Kaag en Braassem	1151	100%
Roelofarendsveen	467	41%
Oude Wetering	122	11%
Rijpwetering	64	5%
Nieuwe Wetering	27	2%
Oud Ade	36	3%
Kaag	30	3%
Hoogmade	66	6%
Woubrugge	124	11%
Rijnsaterwoude	40	3%
Leimuiden	175	15%

In Kaag en Braassem West (Roelofarendsveen-Oude Wetering-Rijpwetering-Nieuwe Wetering-Oud Ade- de Kaag) deden 746 ouderen mee

In Kaag en Braassem-Oost (Hoogmade-Woubrugge-Rijnsaterwoude-Leimuiden) zijn 405 ouderen bezocht.

De gegevens van de kern Bilderdam zijn opgenomen onder de kern Leimuiden.

Voor de ouderen in Kaag en Braassem-Oost, het voormalige Jacobuswoude, was het de eerste keer dat zij gebruik konden maken van een welzijnsbezoek. De oudste groep bewoners (t/m geboortjaar 1932) van Kaag en Braassem-West, voorheen Alkemade, hebben eerder al eens een aanbod voor een welzijnsbezoek gehad.

In bijlage 1 wordt vermeld hoe hoog de deelname per kern, in verhouding tot het aantal bewoners per kern is.

2. RESULTATEN WELZIJNBEZOEKEN KAAG EN BRAASSEM 2009-2013

Het totaal aantal bezochte thuiswonende 75-plussers is 1151 .

De gegevens uit de ingevulde vragenlijsten worden hieronder per onderwerp in cijfers en percentages weergegeven.

2.1 Algemeen

Leeftijd		100%
Jonger dan 75 jaar	20	2%
75 tot 79	560	49%
80 tot 84	384	33%
85 tot 89	140	12%
90 jaar en ouder	47	4%

Geslacht		100%
Man	494	43%
Vrouw	657	57%

Nationaliteit		100%
Nederlandse	1145	99%
Overige	6	1%

Burgerlijke status		100%
Weduwe/weduwnaar	418	36%
Gehuwd	651	57%
Ongehuwd	54	5%
Gescheiden	27	2%

2.2 Wonen

Leef-/woonsituatie		100%
Alleenwonend	460	40%
Samenwonend met partner	663	57%
Samenwonend met broer / zus	6	1%
Samenwonend anders	22	2%

Soort woning		100%
Eengezinswoning	728	63%
Benedenwoning	8	1%
Seniorenwoning	176	15%
Aanleunwoning	26	2%
Appartement (flat) met lift	123	11%
Appartement (flat) zonder lift	5	1%
Serviceflat	1	0%

Soort woning		100%
Boerderij	20	2%
Anders	63	5%

Koop of huurwoning		100%
Huurwoning	603	52%
Koopwoning	548	48%

Hoe lang woont u hier?		100%
Korter dan 1 jaar	15	1%
1 tot 2 jaar	54	5%
3 tot 5 jaar	102	9%
6 tot 10 jaar	128	11%
Langer dan 10 jaar	852	74%

Is uw woning naar uw zin? (binnenshuis)		100%
Ja	1123	98%
Nee	28	2%

Is uw woonomgeving naar uw zin? (buitenshuis)		100%
Ja	1106	96%
Nee	45	4%

Voelt u zich veilig in en om uw huis?		100%
Ja	1112	97%
Nee	38	3%

Is er een woningaanpassing aangebracht?		100%
Ja	539	47%
Nee	612	53%

Hoe/ door wie is deze aanpassing gedaan?		100%
n.v.t. (geen aanpassing)	611	53%
WMO	227	20%
Particulier	189	16%
Was al aanwezig	89	8%
Onbekend	24	2%
Anders	11	1%

Staat u ingeschreven als woningzoekende?		100%
Nee	766	67%
Ja, Seniorencomplex / woning	235	20%
Ja, Serviceflat	11	1%
Ja, Aanleunwoning	74	6%
Ja, Verzorgingshuis	35	3%
Ja, Anders	29	3%

Mist u voorzieningen in uw woonplaats of heeft u vragen op het gebied van wonen?		100%
Ja	227	20%
Nee	924	80%

2.3 Gezondheid

Hoe zou u zelf uw gezondheid omschrijven?		99%
Prima	163	14%
Goed	339	29%
Redelijk	395	34%
Matig	201	17%
Slecht	53	5%

Aantal ondervraagden dat problemen heeft met.....		
Zien	351	30%
Horen	380	33%
Lopen	496	43%
Geheugen	113	10%
Evenwicht	270	23%
Anders	451	39%

Aantal ondervraagden dat gebruik maakt van hulpmiddelen		
Bril	1058	98%
Gehoorapparaat	302	26%
Rollator	285	25%
Stok	218	19%
Rolstoel	79	7%
Elektrische rolstoel	6	1%
Scootmobiel	76	7%
Andere hulpmiddelen	67	6%

Heeft u nog vragen op het gebied van gezondheid en voorzieningen?		100%
Ja	74	6%
Nee	1077	94%

2.4 Mobiliteit

Komt u nog regelmatig buiten?		100%
Ja	1074	93%
Nee	77	7%

Aantal ondervraagden dat belemmeringen ondervindt bij		
Het lopen	550	48%
Uithoudingsvermogen	464	40%
Drempels en stoepranden	272	24%
Andere belemmeringen	216	19%

Bent u angstig of onzeker?		100%
Ja	153	13%
Nee	998	87%

Aantal ondervraagden dat gebruik maakt van (vervoersmiddel)		
Lopen	690	60%
Fiets	584	51%
Scoot- of brommobiel	77	7%
Auto	557	48%
Met iemand anders meerijden	627	54%
Openbaar vervoer	169	15%
Taxi	119	10%
Ouderenvervoer	75	7%
Buurtbus	118	10%
Collectieve vervoersvoorziening	237	21%
Anders	47	4%

Heeft u ooit een aanvraag gedaan voor een vervoersvergoeding?		100%
Ja	391	34%
Nee	760	66%

Waar had de toewijzing betrekking op?		100%
n.v.t.	760	66%
Vervoerspas	272	24%
Kilometervergoeding	50	4%
Scootmobiel	34	3%
Invalidenparkeerkaart	35	3%

Is er een halte openbaarvervoer in de buurt (100M)		100%
Ja	438	38%
Nee	713	62%

Mist u voorzieningen op het gebied van vervoer in uw woonplaats?		100%
Ja	124	11%
Nee	1027	89%

2.5 Hulp-en dienstverlening

Maakt u gebruik van een persoonsgebonden budget?		100%
Ja	41	4%
Nee	1110	96%

Heeft u hulp bij het huishouden?		100%
Ja	467	41%
Nee	684	59%

Heeft u thuiszorg: verzorgend / verplegend?		100%
Ja	117	10%
Nee	1034	90%

Heeft u particuliere hulp?		100%
Ja	253	22%
Nee	897	78%

Gaat u naar dagverzorging of dagbehandeling?		100%
Ja	29	3%
Nee	1121	97%

Heeft u mantelzorg?		100%
Ja	224	19%
Nee	927	81%

Heeft u andere vormen van hulp?		100%
Ja	36	3%
Nee	1115	97%

Vindt u de hulp die u krijgt voldoende?		100%
Ja	839	73%
Nee	312	27%

Aantal mensen dat aangemeld is of op een wachtlijst staat voor...		
Huishoudelijke hulp	39	3%
Verzorging / verpleging	7	1%
Aanleunwoning	68	6%
Verzorgingshuis	46	4%
Verpleeghuis	3	0%
Dagverzorging/ dagbehandeling	4	0%

Aantal mensen dat gebruikt maakt van of informatie wil over de voorziening.....		
Alarmering	213	19%
Telefooncirkel	10	1%
Tafeltje dekje	62	5%
Open eettafel	91	8%
Bewegingsactiviteiten	246	21%
Recreatieve activiteiten	234	20%
Educatieve activiteiten	47	4%
Thuisadministratie	34	3%
Computeractiviteiten	122	11%
Klussendienst	59	5%
Pedicure	300	26%
Huisbezoeken / ondersteuning door vrijwilligers	101	9%

Maakt u gebruik van mantelzorgondersteuning?		100%
Ja	80	7%
Nee	1071	93%

Aantal mensen dat gebruik maakt van hulpverleners / hulpverlenende instanties		
Cliënt- /ouderenadviseur	66	6%
Steunpunt mantelzorg / mantelzorgconsulent	9	0%
Zorgbemiddelaar	11	1%
Maatschappelijk werk	16	1%
GGZ	10	1%
Woonbegeleiding	3	0%
WMO Loket	117	10%
Andere hulpverlenende instanties	13	1%

Heeft u nog vragen over voorzieningen op het gebied van hulp- en dienstverlening?		100%
Ja	44	4%
Nee	1107	96%

2.6 Tijdsbesteding en contacten

Hoeveel kinderen heeft u?		100%
Geen	107	10%
1	52	5%
2	281	24%
3	241	21%
4	203	18%
5	118	10%
6	73	6%
7	21	2%
8	17	1%

Hoeveel kinderen heeft u?		100%
9	22	2%
Meer dan 9	16	1%

Heeft u regelmatig contact met uw kinderen?		100%
Ja	1024	89%
Nee	20	2%
N.v.t.	107	9%

Heeft u regelmatig contact met uw buren?		100%
Ja	986	86%
Nee	165	14%

Merkt u het als uw buren een paar dagen niet thuis zijn?		100%
Ja	902	78%
Nee	249	22%

Merken uw buren het als u een paar dagen niet thuis bent?		100%
Ja	887	77%
Nee	264	23%

Heeft u iemand met wie u goed kunt praten?		100%
Ja	1038	90%
Nee	113	10%

Vindt u de genoemde contacten voldoende?		100%
Ja	1094	95%
Nee	57	5%

Wordt u wel eens op een ongewenste wijze behandeld of benaderd?		100%
Ja	112	10%
Nee	1039	90%

Bent u over het algemeen tevreden over de manier waarop u uw dagen doorbrengt?		100%
Ja	1102	96%
Nee	49	4%

Maakt u gebruik van de gemeentegids?		100%
Ja	913	79%
Nee	238	21%

Maakt u gebruik van het internet?		100%
Ja	337	31%
Nee	794	69%

Bent u lid van een ouderenbond?		100%
Nee	665	58%
ANBO	44	4%
KBO	417	36%
PCOB	3	0%
Anders	22	2%

Bent u meelevend lid van een kerk, moskee of andere levensbeschouwelijke organisatie?		99%
Nee	226	20%
Doopsgezind	2	0%
Gereformeerd	14	1%
Hervormd	39	3%
Jehova	0	0%
Joods	0	0%
Moslim	0	0%
Protestantse Kerk Nederland	139	12%
Rooms katholiek	714	62%
Anders	15	1%

Indien u meelevend lid bent, vindt u daar dan de steun / aandacht die u nodig heeft?		99%
Ja	556	48%
Nee	396	34%
N.v.t.	198	17%

Bent u over het algemeen tevreden over de manier waarop u nu in het leven staat?		100%
Ja	1102	96%
Nee	49	4%

Hebt u nog vragen over voorzieningen op het gebied van tijdsbesteding en/of contacten?		100%
Ja	42	4%
Nee	1109	96%

2.7 Financieën

Kunt u zich financieel redden?		100%
Ja	1141	99%
Nee	7	1%
Geen antwoord	3	0%

Maakt u gebruik van zorgtoeslag?		100%
Ja	568	49%
Nee	93	8%
Geen antwoord	490	43%

Maakt u gebruik van huurtoeslag?		100%
Ja	255	23%
Nee	201	17%
Geen antwoord	695	60%

Maakt u gebruik van kwijtschelding gemeentebelastingen?		99%
Ja	25	2%
Nee	742	64%
Geen antwoord	384	33%

Maakt u gebruik van kwijtschelding Hoogheemraadschap?		100%
Ja	13	1%
Nee	747	65%
Geen antwoord	390	34%

Krijgt u extra inkomen van de gemeente t.g.v. speciale regelingen?		100%
Ja	15	1%
Nee	738	68%
Geen antwoord	353	31%

Krijgt u extra inkomen vanuit de Bijzondere Bijstand?		100%
Ja	12	1%
Nee	770	67%
Geen antwoord	369	32%

Krijgt u persoonlijke subsidies in het kader van het minimabeleid?		100%
Ja	14	1%
Nee	768	67%
Geen antwoord	369	32%

Is uw netto inkomen lager dan ... (bedrag minimabeleid, verschilt per jaar)		100%
Ja	90	8%
Nee	623	54%
Geen antwoord	369	38%

Is uw vermogen hoger dan ... (bedrag minimabeleid, verschilt per jaar)		100%
Ja	113	10%
Nee	178	15%
Geen antwoord	860	75%

Doet u belastingaangifte?		100%
Ja	1027	89%
Nee	124	11%

Bent u op de hoogte van vergoedingen uit uw eigen aanvullende ziektekostenverzekering? (bijvoorbeeld voor thuiszorg, pedicure en bewegingsactiviteiten)		100%
Ja	715	62%
Nee	436	38%

Heeft u hulp bij het regelen van uw administratie / financiën?		100%
Ja	986	86%
Nee	165	14%

Wilt u hulp bij het regelen van uw administratie / financiën?		100%
Ja	30	3%
Nee	1121	97%

2.8 Afronding en informatie

Aantal mensen dat heeft aangegeven problemen te ervaren met betrekking tot...		
Wonen	67	6%
Gezondheid	193	17%
Mobiliteit	182	16%
Hulp- en dienstverlening	59	5%
Contacten	40	3%
Financiën	23	2%

Wilt u contact met de ouderenadviseur?		100%
Ja	149	13%
Nee	1002	87%

Kende u voor dit bezoek de stichting ouderenwerk De Spil of de STIWO		100%
Ja	501	44%
Nee	650	56%

3. TOELICHTING BIJ DE RESULTATEN

Behalve de gesloten vragen in de vragenlijst hadden de 75-plussers tijdens het huisbezoek ook de mogelijkheid om toelichtingen te geven bij de vragen. In de toelichting bij de resultaten per onderwerp zullen ook deze uitspraken aan bod komen.

3.1 Wonen

In Kaag en Braassem woont 40% van de bezochte ouderen alleen. Iets meer dan de helft 52% woont in een huurwoning.

Veel 75-plussers, namelijk 63% wonen in een eengezinswoning. Driekwart van de mensen woont al langer dan 10 jaar in de huidige woning. Veel mensen geven daarbij aan te genieten van de ruimte in het huis, de tuin en het vrije uitzicht. Verschillende keren werd aangegeven dat het huis zelf gebouwd of verbouwd is. Het grootste gedeelte woont, zowel binnenshuis als buitenshuis, naar de zin en voelt zich veilig in en rond het huis. Waar dit niet het geval was, had dit verschillende keren te maken met een recente inbraak of insluiping.

In 47% van de gevallen is er een woningaanpassing aangebracht. Het gaat dan vooral om een verhoogd toilet en beugels in de badkamer, maar ook regelmatig om een traplift.

Men geeft aan dat 20% van deze aanpassingen door de WMO is verzorgd. Opvallend is dat 67% van de 75-plussers niet op zoek is naar een andere woning. Ook de senioren die al jaren in een eengezinswoning wonen (63%) willen hier vaak graag blijven wonen ook al brengt dit belemmeringen en beperkingen met zich mee en is het huis erg groot. De bekende sociale omgeving speelt hier vaak een belangrijke rol in.

Uit de resultaten blijkt dat 20% van de bezochte ouderen voorzieningen mist in de woonplaats op het gebied van wonen. Meerdere keren is aangegeven dat men meer betaalbare seniorenwoningen (huur en koop) mist. Zij willen wel verhuizen maar vinden het huidige woonaanbod te duur. In de kleine kernen geven mensen aan winkels te missen en zij zijn blij met de rijdende winkelwagen.

3.2 Gezondheid

Over het algemeen omschrijven de senioren in Kaag en Braassem hun gezondheid als redelijk tot goed. Toch heeft het grootste gedeelte van de ondervraagden wel problemen met horen, zien, bewegen of het geheugen en gebruiken hier de nodige hulpmiddelen voor. Hart- en longproblemen, hoge bloeddruk, diabetes en artrose worden regelmatig genoemd. Ook blijkt dat bijna de helft problemen heeft met lopen en toch maakt maar een kwart van de mensen gebruik van een hulpmiddel als een rollator of stok.

Van de senioren omschrijft 23% de gezondheid als matig tot slecht.

Wanneer men kampt met een slechte gezondheid heeft men vrijwel altijd contact met hulpverlenende instanties, en als men dat niet heeft leidt het welzijnsbezoek via de ouderenadviseur tot een adequate reactie op de bestaande hulpvraag.

De vragen die gesteld worden op het gebied van gezondheid en voorzieningen zijn erg divers. Een terugkomende opmerking is de bus naar het Rijnland Ziekenhuis. In

het begin van het onderzoek wordt regelmatig aangegeven dat er geen directe busverbinding vanuit Oude Wetering en Roelofarendsveen naar het ziekenhuis is. Inmiddels is deze busverbinding er wel en dit wordt gewaardeerd.

3.3 Mobiliteit

Het grootste gedeelte van de ondervraagden komt nog buiten. Toch geven 77 ondervraagden aan niet meer regelmatig buiten de deur te komen. Meer dan de helft van de ondervraagden ondervindt belemmeringen bij het lopen. Van de senioren heeft een kwart aangegeven de drempels en stoepanden in Kaag en Braassem als een probleem te ervaren.

Op de vraag of men voorzieningen mist in de woonplaats geven bijna alle mensen die met ja antwoorden aan dat zij het openbaar vervoer te beperkt vinden. Het ouderenvervoer "de combibus" rijdt niet in de hele gemeente. Ook vindt een groot gedeelte van de senioren de bushalte te ver lopen.

3.4 Hulp- en dienstverlening.

Een groot aantal van de ondervraagde ouderen (41%) heeft hulp bij het huishouden via een thuiszorgorganisatie. Daarnaast heeft 22% een particuliere hulp. Slechts een klein deel van de mensen maakt gebruik van verzorgende of verplegende thuiszorg. Weinig ouderen geven aan naar een dagverzorging te gaan.

Van de bezochte ouderen geeft 19% aan mantelzorg te krijgen. In veel gevallen was dit mantelzorg van de partner of de kinderen. Bij dit punt wordt vaak hulp van de dochters genoemd.

91% van de senioren heeft kinderen waarmee, in bijna alle gevallen(89%) regelmatig contact is.

Veel van de ondervraagden doet dus nog geen beroep op hulp van partner, kinderen, familie of vrienden of herkent deze hulp niet als mantelzorg.

Van de 75-plussers vindt 27% de hulp die zij op het moment krijgen niet voldoende. Als reden hiervoor wordt genoemd dat men vindt dat het aantal uren huishoudelijke hulp onvoldoende is. Zodra er sprake is van een inwonend kind, komt men niet in aanmerking voor huishoudelijke hulp via de WMO. Ook vaker gehoord is ontevredenheid over het regelmatig wisselen van de huishoudelijke hulp of de thuiszorg organisatie. 19% van de senioren heeft personenalarmering, 5% maakt gebruik van tafeltje dekje en ongeveer 20% neemt deel aan bewegings-, recreatieve, educatieve of computeractiviteiten.

Uit de resultaten blijkt dat maar een klein deel van de ondervraagden gebruik maakt van het professionele hulpverleningsaanbod zoals ouderenadviseur of maatschappelijk werk. 6% maakt gebruik van de diensten van de ouderenadviseur en 10% van het WMO loket.

Dit kan te maken hebben met het feit dat 60% van de geïnterviewden samenwoont met een partner, waardoor men, elkaar helpt en er minder beroep op hulp van buitenaf wordt gedaan.

Steeds meer mensen geven aan gebruik te maken van een casemanager dementie. Mensen met de diagnose dementie kunnen in de thuissituatie begeleid worden door een casemanager, die de zorg rondom deze cliënt coördineert .

De vragen die gehoord zijn op het gebied van hulp en dienstverlening zijn erg uiteenlopend. Onder andere wil men meer weten over het aanvragen van hulp bij het huishouden of over de mogelijkheden van het doen van een beroep op vrijwilligers.

3.5 Tijdsbesteding en contacten

Naast regelmatig contact met kinderen en familie heeft een groot gedeelte van de senioren regelmatig contact met hun buren en zo'n drie kwart merkt het van elkaar als de buren een paar dagen niet thuis zijn.

Van de ondervraagden geeft 5% aan genoemde contacten niet voldoende te vinden, terwijl 10% aangeeft dat ze niet iemand hebben waar ze goed mee kunnen praten.

Uit de gesprekken blijkt dat deze mensen vaak vrienden en familie door overlijden zijn verloren. De kring van leeftijdsgenoten wordt kleiner. Ze vinden het vaak moeilijk om nieuwe contacten te maken.

Ook een meer gehoord probleem onder de bezochte ouderen is het gevoel van eenzaamheid. Verschillende mensen geven aan dat deze gevoelens juist in het weekend een rol spelen.

Van de 75-plussers die hebben aangegeven wel eens op een ongewenste wijze te worden benaderd (10%) geven veel mensen als reden de telefonische verkoop op. Daarnaast wordt men soms ongewenst behandeld door buren, door jeugd of door de gemeente.

Opvallend is dat 96% van de ouderen aangegeven heeft tevreden te zijn over de manier waarop de dagen worden doorgebracht. Sommige mensen komen tijd te kort. Zij zijn zelf vrijwilliger, mantelzorger of passen soms op kleinkinderen.

De 4% ouderen, die meer problemen heeft de dagen door te komen, geeft hier vaak als reden voor meer te willen dan mogelijk is door beperkingen en handicap. De dag duurt erg lang door gezondheidsproblemen. Men kan niet meer uit de voeten en voelt zich aan huis gebonden. Ook wel gehoord is de uitspraak ontevreden te zijn doordat men veel alleen is of zich eenzaam voelt.

69% van de ondervraagden maakt nog geen gebruik van internet. Slechts een derde deel wel. Overheidsinstanties dienen bij communicatie hiermee rekening te houden.

Juist onder ouderen is het gebruik van de Gemeentegids hoog (79%) Indien de gemeentegids in de toekomst alleen digitaal aangeboden wordt, heeft deze groep ouderen geen toegang meer tot deze informatiebron.

In Kaag en Braassem Oost geven de ouderen regelmatig aan, gebruik te maken van het 3x per jaar aan huis bezorgde blad de Senioren Informatie.

3.6 Financiën

Uit de resultaten van de vragen over financiën blijkt dat de ondervraagde senioren uit Kaag en Braassem op zeven mensen na, aangeven zich financieel te kunnen redden. Uit de gesprekken blijkt dat men wel regelmatig aangeeft dat het soms moeilijk is om rond te komen. Opvallend is dat ongeveer een derde van de ondervraagde mensen aangeeft verder niet op de financiële vragen te willen antwoorden.

Ook heeft 8% (90 personen) aangegeven dat het inkomen lager ligt dan het bedrag om in aanmerking te komen voor het minimabeleid. Slechts 1% (14 personen) maakt maar gebruik van het minimabeleid. Dit wordt mede veroorzaakt doordat mensen ondanks hun lage inkomen boven de vermogensnorm zitten om in aanmerking te komen voor de vergoedingen uit het minimabeleid. De bezoekerwilligers hebben de groep van 90 senioren kunnen wijzen op hun recht op voorzieningen uit het minimabeleid.

De vraag of het vermogen hoger ligt dan een bepaald bedrag (om te bepalen of iemand in aanmerking komt voor bepaalde regelingen) blijkt bij veel ondervraagden weerstand op te roepen. Van de 75-plussers heeft 75% geen antwoord willen geven op deze vraag.

38% van de senioren geeft aan niet op de hoogte te zijn van de vergoedingen door hun eigen ziektekostenverzekering.

Soms is het mogelijk een deel van de eigen bijdrage voor de thuiszorg, de pedicure, bewegingsactiviteiten en andere voorzieningen voor ouderen te declareren bij de aanvullende verzekering. Van de ouderen heeft 86% hulp bij de administratie. Uit de antwoorden blijkt dat deze hulp vaak door de kinderen of een "boekhouder" wordt geboden. Er zijn 30 ouderen die aangegeven hebben hulp te willen bij de financiën. Een gedeelte hiervan is door de vrijwilligers van de papierwinkel geholpen. Anderen hebben dit zelf opgepakt.

Uit onderzoek naar ouderenmishandeling blijkt dat 1 op de 20 senioren te maken heeft met een vorm van mishandeling. In 1 op de 3 gevallen is dit een vorm van financieel misbruik. Gezien het feit dat veel ouderen hulp krijgen bij hun administratie is dit een punt om alert op te blijven.

4. VERVOLGCONTACTEN

Tussen 2009 en 2013 hebben 1151 senioren een bezoeken vrijwilliger thuis ontvangen. Van deze 1151 ondervraagden hadden 149 ouderen (13%) naar aanleiding van het bezoek een hulp- of informatievraag aan de ouderenadviseur.

De vrijwilliger bespreekt de ingevulde vragenlijst met de ouderenadviseur en geeft aan op welke gebieden er hulpvragen zijn. Men kan vragen op meerdere gebieden hebben.

Binnen twee weken na het welzijnsbezoek neemt de ouderenadviseur telefonisch contact op met de ouderen. In veel gevallen kan de vraag telefonisch afgehandeld worden. Soms wordt doorverwezen naar een andere instelling.

Maar vaak is ook een huisbezoek gewenst van de ouderenadviseur om het probleem verder te bespreken. De oudere wordt op dat moment een cliënt van de ouderenadviseur. Uit dit eerste huisbezoek blijkt regelmatig dat er naast de aangegeven hulpvraag nog meer problemen zijn waarop actie door de ouderenadviseur moet worden ondernomen. In deze gevallen legt de ouderenadviseur meerdere huisbezoeken af. In principe gaat het om kortdurende hulpverlening maar in sommige situaties is langdurige begeleiding nodig.

Hulpvragen	Wonen	Gezond- heid	Mobiliteit	Hulp-en Dienstverl.	Tijdsbest.- Contacten	Finan ciën	Totaal
K en Br West	35	9	39	35	13	19	150
K en Br Oost	50	9	38	37	17	8	159
Totaal	85	18	77	72	30	27	309

Ondanks dat de meeste inwoners van 75 jaar en ouder in Kaag en Braassem-West wonen, blijkt uit bovenstaand overzicht dat de inwoners van Kaag en Braassem-Oost de meeste hulp- of informatievragen hebben gesteld, met name op het gebied van wonen, mobiliteit en hulp- en dienstverlening. Dit kan te maken hebben met het feit dat de welzijnsbezoeken hier voor de eerste keer aangeboden zijn, terwijl de oudste inwoners van Kaag en Braassem-West al eerder gebruik hebben kunnen maken van een welzijnsbezoek.

5. VERGELIJKING

Vergelijking resultaten welzijnsbezoek Kaag en Braassem 2009-2013 met de cyclus Alkemade 2006-2008 en Rijnwoude 2008-2010:

Onderwerp	Kaag en Braassem 2009-2013	Alkemade 2006-2008	Rijnwoude 2 ^e ronde 2008-2010
Aantal uitnodigingen	1866	1000	870
Aantal bezoeken	1151	638	435
Percentage	61,7%	63,8%	50%
Mannen	43%	38%	41%
Vrouwen	57%	62%	59%
Gehuwd	57%	59%	55%
Ongehuwd	5%	4%	4%
Gescheiden	2%	1%	1%
Weduwe/weduwenaar	36%	35%	40%
Thans alleenstaand	40%	39%	42%
Samenwonend	60%	57%	56%
Gezondheid Goed, Prima	43%	41%	42%
Gezondheid Redelijk tot Slecht	56%	59%	57%
Hulpmiddelen zoals bril etc.	98%	92%	94%
Rollator /rolstoel/scootmobiel	25%-7%-7%	33%-7%	30%/ 6% / 5%
Seniorenwoning	15%	22%	23%
Tevreden woning/woon omgeving	98%-96%	95%	94%
Woningaanpassing	47%	50%	53%
Vervoershalte in de buurt	38%	48%	51%
Hulp in huis HH en Particulier	41%-22%	51%	50%
Thuiszorg, verzorging/verpleging	10%	36%	10%
Mantelzorg	19%	16%	25%
Wachlijst voor verzorgingshuis	4%	5%	3%
Alarmering	19%	33%	29%
Tafeltje Dek je	5%	5%	11%
Dagverzorging	3%	3%	1%
Meer Bewegen voor Ouderen	21%	8%	17%
Soos, Visitekring, etc.	20%	36%	24%
Huisbezoek door vrijwilligers	9%	12%	23%
Pedicure	26%	14%	16%
Ouderenadviseur	6%	4%	nvt

Onderwerp	Kaag en Braassem 2009-2013	Alkemade 2006-2008	Rijnwoude 2 ^e ronde 2008-2010
Maatschappelijk Werk/GGZ	1%	1%	1%
Contact met kinderen/familie	89%/94%	91%	88%/94%
Contact met vrienden/buren	86%	83%	86%
Tevreden over dagbesteding	96%	94%	93%
Lid Ouderenbond	42%	48%	11%
Lid kerk	80%	84%	63%
Steun van kerk	48%	58%	64%
Financieel zelfredzaam	99%	98%	99%
Minimum inkomen	8%/ onb.38%	28%	20%
Huurtoeslag	22%/ onb.60%	25%	26%
Zorgtoeslag	46%/ onb.43%	n.v.t.	68%
Hulp bij regelen financiën	86%	71%	78%

Er is een duidelijk verschil in respons te zien met andere gemeenten in de regio waar ook welzijnsbezoeken worden uitgevoerd. In Rijnwoude deed de helft van de aangeschreven mensen mee. Rijnwoude is een plattelandsgemeente in het groene hart ten westen van Alphen aan de Rijn.

In Oegstgeest waar in de periode 2006 t/m 2010 totaal 1745 senioren door de gemeente aangeschreven zijn, hebben in totaal 283 mensen (16%) gebruik gemaakt van een welzijnsbezoek. Laatstgenoemde lage respons heeft ook te maken met het feit dat het welzijnsbezoek in Oegstgeest pas plaats vindt, nadat de aangeschreven persoon in een antwoordkaart zelf aangeeft dit bezoek op prijs te stellen.

In de meeste gemeenten, waaronder Kaag en Braassem, dient er een antwoordkaart ingestuurd te worden juist als men het welzijnsbezoek niet op prijs stelt. De overige aangeschreven personen worden actief door de vrijwilligers benaderd voor een afspraak.

In bovenstaande vergelijking zijn twee opvallende verschillen:

- Het gebruik van alarmering is gedaald naar 19% in Kaag en Braassem. Dit was 33% in Alkemade en 29% in Rijnwoude.
Dit wijst op veel minder gebruik van alarmering in Kaag en Braassem-Oost. Dit kan komen doordat er minder seniorenwooncomplexen zijn dan in Kaag en Braassem-West. In deze wooncomplexen hebben de mensen namelijk vaak alarmering. Ook gebruiken ouderen steeds vaker een mobiele telefoon om bij calamiteiten een contactpersoon op te roepen.
- De aanwezigheid van een vervoershalte in de buurt is gedaald naar 38% in Kaag en Braassem. Dit was 48% in Alkemade en 51% in Rijnwoude.
Dit wijst op aanmerkelijk minder bushaltes op loopafstand in Kaag en Braassem-Oost.

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Per thema worden de conclusies en daaruit voortvloeiende aanbevelingen aan de gemeente Kaag en Braassem en overige instanties naar aanleiding van de resultaten uit de welzijnsbezoeken omschreven.

6.1 Wonen

Over het algemeen zijn de 75-plussers in Kaag en Braassem tevreden over de manier waarop zij wonen en voelen zich veilig.

De volgende aanbevelingen worden gedaan:

- Een deel van de 75-plussers geeft aan betaalbare ruimere seniorenwoningen en voorzieningen in hun eigen kern te missen.
De laatste jaren zijn er vooral in de groeikernen geschikte woningen voor senioren gebouwd. In de Maatschappelijke Ruimtelijke Structuurvisie 2025 van de gemeente Kaag en Braassem wordt er gekozen voor een verschil tussen groei- en groenkernen. Juist door het bundelen van voorzieningen en woningaanbod in de groeikernen Roelofarendsveen/Oude Wetering, Leimuiden en Woubrugge, wil de gemeente de levensvatbaarheid van die voorzieningen versterken. Voor ouderen in de groenkernen is dit gemeentebesluit een moeilijk te accepteren punt. Zij willen niet naar een andere kern verhuizen omdat zij dan verder van hun sociale netwerk en eventuele mantelzorgers komen te wonen.
Uitleg en inzicht geven aan ouderen, over de lokale woningmarkt, is op zijn plaats.
- Een deel van de ondervraagden geeft aan het aanbod van aanleunwoningen met verzorging te klein te vinden. Hieruit blijkt dat veel ouderen niet op de hoogte zijn van het feit dat het aanvragen van hulp en zorg in iedere woning mogelijk is en dat men hiervoor niet hoeft te verhuizen naar een aanleunwoning.
Aanbeveling is hierover meer helderheid en informatie te creëren.
- In kleine kernen zijn weinig tot geen winkelmogelijkheden. Aan te bevelen is dat in deze dorpen de rijdende winkel blijft bestaan. Veel ouderen maken gebruik van deze service.

6.2 Gezondheid

Het grootste deel van de ondervraagde senioren omschrijft hun gezondheid als redelijk tot goed. Aanbeveling op dit gebied:

- Ouderen te wijzen op het belang van bewegen en hen uit te nodigen deel te nemen aan bewegingsactiviteiten. Hierdoor worden de ouderen gestimuleerd tot een gezonde leefstijl. Het is een vorm van preventie in relatie tot het gebruik van gezondheidsvoorzieningen: sporten en bewegen kunnen ernstige gezondheidsklachten voorkomen, waardoor mensen minder intensief gebruik hoeven te maken van gezondheidsvoorzieningen.

6.3 Mobiliteit

Doordat voorzieningen uit (kleine) dorpen verdwijnen worden de afstanden die ouderen moeten overbruggen om bij winkels of andere voorzieningen te komen groter. Veel mensen geven aan dat er problemen zullen ontstaan op het moment dat ze geen auto meer kunnen rijden. Aanbevelingen op dit gebied:

- Een goed openbaar vervoersysteem met bushaltes op loopafstand in de buurt.
- Ouderenvervoer zoals de Combi-bus is wenselijk in de hele gemeente, ook in verband met de mogelijke afname van voorzieningen in de groenkernen.

6.4 Hulp en dienstverlening

Door de sociale cohesie in de dorpen van Kaag en Braassem kunnen mensen vaak een beroep doen op familie of burens. Toch geeft maar 19% van de ondervraagde senioren aan gebruik te maken van mantelzorg.

Daarnaast zien we dat het gebruik van algemene voorzieningen voor ouderen zoals personenalarmering en tafeltje-dekje, maar ook de inzet van vrijwilligers, in onze gemeente minder gebruikt worden dan in Rijnwoude.

Aanbeveling op dit gebied:

- Aandacht (blijven houden) voor mantelzorgers. Het begrip 'mantelzorg' meer bekendheid geven in Kaag en Braassem, alsmede de mogelijke ondersteuning van de mantelzorgers benadrukken.
- De mogelijkheden van algemene voorzieningen voor ouderen en de inzet van vrijwilligers onder de aandacht van de ouderen en hun familie (blijven) brengen.
- Het uitbouwen en stimuleren van een organisatie als burenhulp in heel Kaag en Braassem zodat er een vast bestand aan vrijwilligers ontstaat voor hulpvragen en niet voortdurend ad hoc vrijwilligers dienen te worden gezocht.

6.5 Tijdsbesteding en contacten

Het grootste deel van de bezochte 75-plussers is tevreden over de manier waarop zij hun tijd besteden en het aantal sociale contacten dat zij hebben.

Toch is eenzaamheid een vaker gehoorde opmerking tijdens de huisbezoeken en de vervolcontacten. Van de ondervraagden vindt 5% de sociale contacten onvoldoende. Ook geeft 10% van de senioren aan dat zij niemand hebben waar zij goed mee kunnen praten.

Aanbevelingen op dit gebied:

- Vanuit de gemeente en de welzijnsorganisaties voor ouderen als De Spil en de STIWO's, maar ook vanuit de nieuwe organisatie de Driemaster aandacht te (blijven) besteden aan eenzaamheid en sociaal isolement onder ouderen. Het verminderen van eenzaamheid onder ouderen is niet voor niets een van de maatschappelijke opgaven uit de Maatschappelijke agenda van Kaag en Braassem.
- Het gevoel van een deel van de ondervraagden (34%) weinig tot geen steun te ondervinden van de kerk, onder de aandacht brengen bij de kerkelijke instanties. Aandachtspunten hierbij zijn eenzaamheidsgevoelens en de behoefte aan een goed gesprek van oudere parochianen uit de geloofsgemeenschap met pastoor of dominee.

- Aandacht voor het blijven ontwikkelen van activiteiten voor senioren en mensen met een beperking. Uit onderzoek blijkt dat verbetering van functionele vaardigheden, zoals mannen leren koken of mensen leren scootmobiel rijden, en uitbreiding van het sociale netwerk leiden tot minder eenzaamheid.
- De gemeente dient in de communicatie met burgers rekening te houden dat een ruime meerderheid van de 75-plussers nog geen gebruik maakt van internet.

6.6 Financiën

Een ruime meerderheid van de ondervraagden kan zich financieel (goed) redden. Opvallend is dat zeer weinig mensen met een inkomen beneden de minimagrens gebruik maken van het minimabeleid van de gemeente.

86% van de ondervraagden heeft hulp bij het regelen van de financiën en administratie.

Aanbevelingen op dit gebied:

- de weerstand om financiële vragen uit het welzijnsbezoek te beantwoorden te verkleinen, door vanuit de overheid betere informatie over de inkomensaanvullende regelingen te verstrekken.
- het blijven promoten van het minimabeleid.
- de wijze waarop voorzieningen vanuit het minimabeleid aangevraagd kunnen worden (ook administratief) te vereenvoudigen.
- alert zijn op ouderen mishandeling, waaronder financieel misbruik.

6.7 Algemene conclusie

Met het Welzijnsbezoek wordt op adequate wijze invulling gegeven aan het geven van informatie en advies en cliëntondersteuning op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

De bezochte ouderen hebben de afgelopen jaren veel informatie ontvangen over de voor hen van belang zijnde regelingen en voorzieningen. De vrijwilligers werden altijd hartelijk ontvangen en men geeft meestal gemakkelijk antwoord op de gestelde vragen omdat men er terecht van uitgaat dat de privacy gewaarborgd is. Een uitzondering hierop betreft de vragen met betrekking tot financiën.

Als gekeken wordt naar het aantal aangeschreven mensen in vergelijking met het aantal bezochte personen blijkt, dat het percentage bezochte ouderen met 62% iets lager ligt dan in de onderzoeksperiode 2006-2008 (63,8%). Echter nog steeds ver boven het landelijke gemiddelde dat onder de 50% ligt.

Wat betreft het niet willen deelnemen: de 75-plussers doen mee op vrijwillige basis. Of het positief is dan wel negatief dat mensen aangeven er geen behoefte aan te hebben, is niet vast te stellen. Er is geen zicht op deze groep en hun eventuele problemen. De indruk bestaat echter dat er van uitgegaan mag worden, dat als er meer ouderen aan het welzijnsbezoek hadden deelgenomen de resultaten niet geheel anders zouden zijn geweest. Er zijn geen aanwijzingen voor een groot aantal zogenaamde zorgmijders.

Wil men meer te weten komen over de niet-deelnemers zullen andere onderzoekswegen moeten worden bewandeld. Dit valt buiten het kader van het signalerend huisbezoek.

6.8 Wat is er gedaan met de aanbevelingen uit het verslag 2006-2008

- **Uitbreiding formatie ouderenadviseur.**
In de aanbevelingen uit het verslag van 2006-2008 kwam onder meer naar voren dat de welzijnsbezoeken en de cliëntondersteuning zich zou moeten uitbreiden naar KenB Oost, het voormalige Jacobswoude. Deze aanbeveling is zoals dit huidige verslag laat zien, succesvol opgevolgd. Het welzijnsbezoek is uitgevoerd in de gehele gemeente en ook de formatie van ouderenadviseur is uitgebreid. Hierdoor kunnen zij senioren ondersteuning bieden in heel Kaag en Braassem. Op dit moment zijn Rettie Bentvelsen en Riekje Brunt de ouderenadviseurs in de gemeente Kaag en Braassem.
- **Faciliteren seniorenblad.**
De aanbeveling was faciliteer het blad Senioren Informatie voor de hele gemeente.
Dit blad wordt tot op heden alleen verspreid in KenB Oost.
Er hebben wel gesprekken plaats gevonden om het blad onder alle 65+ers van de gemeente te verspreiden, maar dit is met name door organisatorische en financiële redenen niet van de grond gekomen. Daarnaast vervult de Infolijn (KenB West) ondermeer een soortgelijke functie als de Senioren Informatie.
- **Busverbinding naar ziekenhuis.**
De aanbeveling de bereikbaarheid van de ziekenhuizen met openbaar vervoer te verbeteren is tot stand gekomen door het vervoersbedrijf Arriva. Een buslijn rijdt nu vanuit Oude Wetering/Roelofarendsveen rechtstreeks naar het Rijnland Ziekenhuis in Leiderdorp.
- **Uitbreiding van seniorenwoningen en aanleunwoningen.**
De aanbevelingen op het gebied van wonen zijn onder de aandacht gebracht bij woningbouwvereniging Alkemade en de gemeente.
- **Aandacht voor mantelzorgers**
In samenwerking met ActiVite is er door stichting welzijn ouderen een Wegwijzer voor mantelzorgers uitgebracht met daarin adequate informatie voor mantelzorgers uit de gemeente.

We constateren dat de volgende aanbeveling uit het verslag 2006-2008 ook nu nog actueel is.

- **Aandacht besteden aan slechte bestrating en slecht begaanbare trottoirs voor rollators en rolstoelen.**

7. ZIJN DE DOELSTELLINGEN BEREIKT ?

Het project “welzijnshuisbezoek” is in diverse gemeenten opgezet. Het doel van dit project is het geven van voorlichting, het zo nodig verwijzen naar gespecialiseerde organisaties en het verzamelen van signalen, die van belang kunnen zijn bij het formuleren van toekomstig gemeentelijk beleid voor ouderen.

Gezien het feit dat 62% van de aangeschreven ouderen in Kaag en Braassem mee heeft gedaan aan het welzijnsbezoek kunnen we stellen dat het geven van informatie door de vrijwilligers van het huisbezoek zeker is geslaagd.

Als we na een welzijnsbezoek zien hoeveel vervolcontacten door de ouderenadviseurs zijn behandeld, is ook op dit gebied het welzijnsbezoek een nuttig signalerend en informerend instrument.

Met het aanbieden van dit verslag aan de gemeente Kaag en Braassem streven wij er naar dat er tijdens het maken van beleid, aandacht wordt gegeven aan problemen, wensen en signalen van ouderen uit de hele gemeente.

8. TOT SLOT

Op dit moment zijn de ouderenadviseurs druk bezig om de vragenlijst aan te passen zodat deze aansluit op de huidige ontwikkelingen op het gebied van zorg en welzijn, de behoeften van ouderen en de gemeente. Zo zal er in de nieuwe vragenlijst meer aandacht zijn voor de stand van zaken met betrekking tot inzet van mantelzorg en vrijwilligers. Dit past bij het huidige beleid van de gemeente dat weergegeven is in de Maatschappelijke Agenda 2013-2016 (MAG). Bewoners worden gestimuleerd de regie te voeren over hun eigen leven en oplossingen te zoeken in hun eigen mogelijkheden en netwerk.

De vrijwilligers welzijnsbezoek merken wel eens op, dat er in de nieuwe welzijnsbezoekronde weinig voorlichting over voorzieningen meer nodig is, omdat deze voorzieningen hard dreigen te verdwijnen. Hoewel de trend is dat de individuele voorzieningen voor ouderen vanuit de AWBZ en de WMO op een ander niveau komen en de toetsing om voor voorzieningen in aanmerking te komen strenger wordt, waarbij steeds meer gekeken wordt naar de draagkracht van de burger zelf, blijft het belangrijk om op pad te gaan met de juiste informatie.

Door preventief te informeren en op tijd lichte hulpvragen te signaleren, kunnen mensen tijdig anticiperen. Hierdoor blijft de kwaliteit van leven hoog en de zwaardere zorg langer buiten beeld.

Als afsluiting een hoopvol artikeltje uit de krant.

NRC 11 juni 2013

AMSTERDAM. 90-plussers van nu zijn beter ter been en denken helderder dan mensen die tien jaar geleden al 90-plus waren. Dat schrijven Deense onderzoekers vandaag in *The Lancet*. De kans om 90-pusser te worden is in tien jaar tijd bijna 30 procent gestegen. Maar dat betekent dus niet dat de stroom hulpbehoevende breekbare oudjes sterk toeneemt, concluderen de onderzoekers.

9. REFERENTIES

- Welzijnsbezoeken Alkemade Verslag 2006-2008
- Welzijnsbezoek Oegstgeest 2006-2010
- Welzijnsbezoeken 75-plus in Rijnwoude 2008-2010
- Nota preventief ouderenbeleid Gemeente Kaag en Braassem 2011-2015
- Maatschappelijke Ruimtelijke Structuurvisie Kaag en Braassem 2025

10. BIJLAGEN:

10.1 Bijlage 1 Kernen

Deelname per kern

In de onderstaande tabel wordt aangegeven hoeveel 75-plussers er per kern in de gemeente wonen en hoeveel daarvan deelnamen aan het welzijnsbezoekproject. De mensen, die voor 1 januari 2013 de leeftijd van 75 jaar hebben bereikt of anders gezegd, geboren zijn in of voor het jaar 1937, deden mee aan dit project. Hoe groot deze groep in het startjaar 2009 was, is niet bekend, maar op 1 januari 2013 bestond deze groep 75-plussers in Kaag en Braassem uit 1702 personen.

	Totaal aantal 75+ers op 01-01-2013	Deelname Welzijnsbezoek 2009-2013	Percentage in deze kern	Percentage van het totaal
Totaal Kaag en Braassem	1702	1151	67,6%	100%
Roelofarendsveen	615	467	75,9%	41%
Oude Wetering	217	122	56,2%	11%
Rijpwetering	83	64	77,1%	5%
Nieuwe Wetering	34	27	79,4%	2%
Oud Ade	41	36	87,8%	3%
Kaag	29	30	103%	3%
Hoogmade	105	66	62,8%	6%
Woubrugge	227	124	54,6%	11%
Rijnsaterwoude	80	40	50%	3%
Leimuider	271	175	64,5%	15%

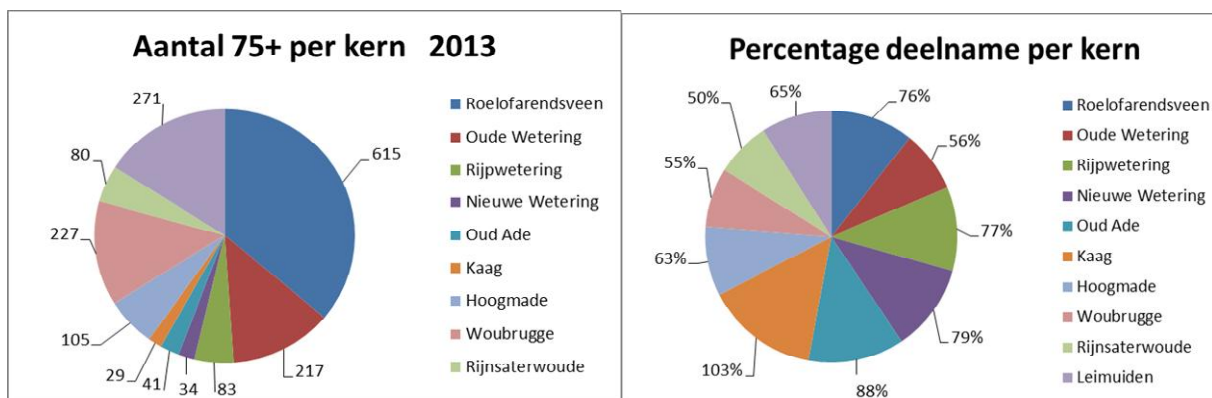
In de periode van juni 2009 t/m juni 2013 hebben in totaal 1866 zelfstandig wonende senioren van 75 jaar en ouder een brief ontvangen met het aanbod voor een welzijnsbezoek door een vrijwilliger van De Spil.

In vier jaar is er een behoorlijke afname van personen, die in of voor 1937 geboren zijn. Deze mensen zijn overleden of verhuisd naar een ander gemeente, een verzorgings- of verpleeghuis.

Tussen 2009 en 2013 hebben totaal 1151 ouderen een welzijnsbezoek gehad. Tijdens een cyclus welzijnshuisbezoek wisselt het aantal bewoners per kern, daarom kan niet met zekerheid worden gezegd, hoe groot het percentage bezochte 75-plussers is per kern.

Zo zijn er op Kaag meer 75 plussers bezocht, dan er op dit moment woonachtig zijn. Kaag heeft een deelname van 103% .

Om een indruk te geven over het deelnamepercentage per kern is gebruik gemaakt van het aantal inwoners per kern op het einde van het project namelijk 1 januari 2013.

10.2 Bijlage 2 Uitnodigingsbrief voor een welzijnsbezoek

Betreft: welzijnsbezoek
Oude Wetering, 15 december 2011

Geachte meneer/mevrouw,

Hierbij nodigen wij u uit mee te doen aan het WELZIJSBEZOEK voor ouderen. Dit bezoek is bestemd voor zelfstandig wonende inwoners van Kaag en Braassem van 75 jaar en ouder. Het is een initiatief van StiwO en De Spil en wordt ondersteund door de gemeente Kaag en Braassem.

In de bijgaande folder kunt u lezen wat het welzijnsbezoek inhoudt en hoe het in zijn werk gaat. U krijgt bezoek van een voor dit project opgeleide vrijwilliger. Hij of zij zal aan de hand van een vragenlijst met u praten over uw ervaringen en wensen bij het ouder worden. Het gesprek zal gaan over wonen, gezondheid, tijdsbesteding en contacten, hulp- en dienstverlening, financiën en mobiliteit.

Het bezoek is voor u van belang omdat de vrijwilliger u kan informeren over diensten en voorzieningen waar u nu of in de toekomst gebruik van kunt maken.

Voor StiwO en De Spil is het van belang dat zo veel mogelijk mensen bezocht worden. Op die manier krijgen we namelijk een goed beeld van het welzijn van alle 75+ senioren in Kaag en Braassem. Hiermee kunnen wij onze dienstverlening aanpassen en zo nodig aanbevelingen doen aan de gemeente Kaag en Braassem of andere dienstverlenende instanties.

Vanzelfsprekend gaan wij uiterst zorgvuldig met uw gegevens om en de antwoorden worden anoniem verwerkt. Als de vrijwilliger u bezoekt zal hij/zij zich kunnen legitimeren.

Als u dit welzijnsbezoek wenst, dan hoeft u niets te doen. U wordt over enkele weken (telefonisch) benaderd voor een afspraak. Indien u geen vermelding heeft in het telefoonboek en u wenst wél een bezoek, dan kunt u uw telefoonnummer doorgeven aan de Infolijn, telefoonnummer 071 331 79 67 met de vermelding dat het gaat om een welzijnsbezoek. Daarna zal de vrijwilliger u bellen voor een afspraak. Uiteraard zal een geheim telefoonnummer aan niemand anders worden doorgegeven.

Mocht u (nog) geen bezoek willen ontvangen, dan verzoeken wij u vriendelijk de antwoordstrook - binnen twee weken - terug te sturen aan:

StiwO - De Spil
Antwoordnummer 30005 (geen postzegel nodig)
2377 ZZ Oude Wetering.

Wij hopen u voldoende te hebben geïnformeerd. Als u nog vragen hebt, dan kunt u bellen naar het telefoonnummer van de Infolijn 071 331 79 67 (maandag t/m vrijdag van 9.00 uur tot 11.00 uur)

Met vriendelijke groeten,
De ouderenadviseur StiwO – De Spil.

Antwoordstrook

Ik neem geen deel aan het project van StiwO - De Spil omdat:

- Ik verhinderd ben door ziekte.
- Ik opgenomen ben in het ziekenhuis.
- Ik opgenomen ben in het verzorgingshuis.
- Anders, namelijk

10.3 Bijlage 3 Telefoonkaart

LEIMUIDEN – RIJSATERWOUDE
HOOGMADE – WOUBRUGGE

Stichting Welzijn Ouderen

Telefoonnr:	Instantie:	Informatie:
06 - 511 03212 071 - 501 8138	Ouderenadviseurs Rettie Bentvelsen Riekie Brunt	Voor hulp en advies: huisbezoek op afspraak
071 - 331 7967	Infolijn De Spil (9 – 11 uur)	Aanvragen voor Alarmering, Burenhulp, Telefooncirkel, Papierwinkel, Tafeltje dekje, Combi-bus, Klussendienst Diverse activiteiten voor senioren
0172 -508 065 0172 -518 424 071- 501 8907	Tafeltje dekje Leimuiden/Rijsaterwoude Woubrugge Hoogmade	Aan- en afmelden tussen 9.00 en 10.00 uur, een werkdag van tevoren.
0172-508 914 0172-519 137	Alarmering Leimuiden/ Rijsaterwoude/Bilderdam Alarmering Hoogmade/ Woubrugge	Contactpersoon Dhr. J. Hollem Contactpersoon Mevr. J. Terhorst
071 - 332 7272 of 14 0172 Daarna vragen naar de gemeente Kaag en Braassem	Wmo-loket	Aanvragen voor Hulp bij het huishouden, Vervoersvoorzieningen Woningaanpassing, Rolstoelen langdurig gebruik Ondersteunende begeleiding
088 - 789 1420	CIZ-Rijswijk	Indicatie voor: persoonlijke verzorging en verpleging thuis, wijkverpleging, dagverzorging tijdelijke of permanente opname in het verzorgingshuis
14 0172 Daarna vragen naar gemeente Alphen aan den Rijn	Optie 4 Unit Werk en Inkomen Tel. spreekuur iedere werkdag 9.00 – 17.00 uur	Bijzondere bijstand, Minima regelingen, Schuldhulpverlening Langdurigheidstoeslag
071 - 332 7272	Gemeentehuis	Kwijtschelding gem. belasting
071 - 332 7272	Klachten/Meldingen woon- of leefomgeving	Klacht- en meldpunt voor zaken als ongediertebestrijding, beschadiging aan stoep, etc.
Telefoonnr:	Instantie:	Informatie:
0888- 333 555	Milieuklachten	Klachten over geluid, geur, bodem- of luchtverontreiniging.
0182-547 500	Cyclus	Afval ophalen
071-332 7272	Gemeentewerkplaats Veenderveld	Afval brengen Roelofarendsveen

Telefoonnr:	Instantie:	Informatie:
0182-547 500	Afvalbrengstation Rijnstreek	Afval brengen Ter Aar
112	Algemeen alarmnummer Ambulance Brandweer, Politie	Voor spoedeisende hulp
0900 - 8844	Politie	Centraal telefoonnummer
	Huisarts	
0172-517 711	Mediq Apotheek	Woubrugge
071 - 331 9100	Apotheek Alkemade	Roelofarendsveen
071 - 331 9100	Apotheek Waterryck	Roelofarendsveen
0900 - 513 8039	Dokterspost Leiden	voor medische hulp buiten kantooruren
071 - 331 5000	Woningbouwvereniging Alkemade	Inschrijving huurwoningen Aanvraag aanleunwoning
0172 -503 555	Woondiensten Aarwoude	Inschrijvingen huurwoningen
0900 - 202 2368	Regiotaxi	Taxivervoer regionaal
088 -900 4270	Kwadraad Maatschappelijk Werk	Telefonisch spreekuur 9.00-10.00 uur
088- 900 4200		Spoedhulp buiten kantooruren
0900- 0767	Sensor	Telefonische hulpdienst 24 uur bereikbaar.
0900-126 26 26	Steunpunt Huiselijk Geweld	
0900-110 2040	Meldpunt Zorg en Overlast	
06-22297924 of 06 -816 88942	Hospicegroep Jacobswoude	Aanvullende thuiszorg voor stervenden door vrijwilligers
06 199 67810	VPTZ Roelofarendsveen	Vrijwilligers palliatieve terminale zorg
071-516 1415	ActiVite	thuiszorg
06- 128 98804	Wijdezorg Verzorgingshuis	Thuiszorg bemiddeling
071- 331 9114 0172- 518 244	Jacobus Woudsoord	
06-53575040 of 06-20850435	Buurtzorg	Persoonlijke verzorging en verpleging thuis
0800- 2887766	Thuiszorgwinkel Vegro	Uitleen, verhuur en verkoop verpleegartikelen